

Met kinderen
werken aan
een gezonde
leefomgeving

LEGO Serious Play®

Een groene, sociale en gezonde leefomgeving wordt steeds belangrijker gevonden. Hiervoor wordt samengewerkt met betrokken partijen zoals bewoners. Maar hoe betrek je kinderen bij de planvorming? Ervaringen in Vlissingen en Nijmegen laten zien dat LEGO Serious Play® hier een nuttige rol bij kan vervullen.

Veel gemeenten gebruiken een innovatieve en vernieuwende aanpak om integrale samenwerking binnen gebiedsopgaven te stimuleren. Kinderen worden hier echter vaak onvoldoende bij betrokken. Dat is een gemiste kans, want kinderen zijn, naast enthousiaste gebruikers van de openbare ruimte, bij uitstek de experts van de wijk waarin ze opgroeien en spelen. Ook blijkt dat de expertise van ruimtelijke ontwerpers binnen dit proces efficiënter benut kan worden.

Daar komt bij dat het thema gezonde leefomgeving nog niet door alle beleidssectoren voldoende wordt omarmd en meegenomen binnen gebiedsopgaven. Het sociale en het fysieke domein vinden elkaar bovendien nog onvoldoende om een gezonde leefomgeving te creëren. Een klimaat van onderling vertrouwen en het spreken van dezelfde taal kunnen hier verandering in brengen. Momenteel zijn daar onvoldoende handvatten voor.

Experimenten in Vlissingen en Nijmegen

Bij onderzoek in Vlissingen en Nijmegen is geëxperimenteerd met co-creatie tussen gemeentelijke professionals en kinderen van negen tot en met twaalf jaar in de vorm van workshops. Daarbij is de methode LEGO Serious Play® ingezet. Deze methode kan van pas komen als je meerdere partijen wilt laten participeren bij het

STAPPEN BIJ TOEPASSEN VAN LEGO SERIOUS PLAY®

1. Uitdagen door presentatie
2. Formuleren van verwachtingen
3. Bouwen met LEGO-stenen met bijbehorende attributen
4. Delen van bevindingen door luisteren en dialoog
5. Reflecteren door invullen van vragenlijst door professionals

opstellen van beleidsvisies en wordt ook wel 'participatory design' genoemd. De deelnemers hebben met LEGO-onderdelen twee bouwmodellen gemaakt, waarbij ze gekeken hebben naar de bestaande leefomgeving en naar de toekomstige inrichting van een gezonde en sociale leefomgeving van hun eigen wijk.

De kinderen kregen de gelegenheid om voorafgaand aan deze workshop op te schrijven wat hun bezighield en wat ze belangrijk vonden. Daar kwamen onder meer de volgende punten uit:

- Een plek om te spelen en dat er op alle scholen een sportmix is
- Meer speelplekken (speeltuinen en speelveldjes) en meer veiligheid
- Dat iedereen zichzelf kan zijn en dat niemand alleen is
- Meer groen in de wijk
- Dat mensen inzien dat kinderen ook goede ideeën hebben

‘Het is mooi om te zien waar kinderen kritisch over nadenken’

Ieder kind had een andere benaderingswijze in de aanpak en beleving van de wijk. De aanpak van de kinderen was enthousiast. Ze weten alle plekken van hun eigen wijk goed te omschrijven, ze kennen hun eigen wijk op hun duimpje, zelfs op detailniveau. Ze kunnen ook inzichtelijk maken waar de sociale en fysieke problemen aanwezig zijn binnen hun directe leefomgeving, buurt of wijk.

Sociale aspecten, zoals een groene wijk met voldoende kleur voor ouderen en jongeren, bleken relatief belangrijk. De kinderen uit Nijmegen hadden daarbij

meer focus op het realiseren van een duurzame wijk dan de kinderen uit Vlissingen. Die laatste groep koos voor een afgebakende, veilige en sociale woonomgeving met een groot huis en een hek eromheen. Maar ongeacht de voorkeuren sprong de gedrevenheid eruit. Zo gaf een ontwerper (professional) aan: 'Het enthousiasme en de gedrevenheid van de kinderen en de verhalen bij hun gemaakte ontwerpen kwamen goed over. Hun mening over hun eigen woonomgeving kwam duidelijk binnen. Het is mooi om te zien waar kinderen kritisch over nadenken.' Een groenadviseur (professional) zei: 'Ja, het uit-

beelden met LEGO zorgt voor een gelijkwaardige communicatie; kinderen kunnen zo duidelijker hun stem kwijt.’

Alle partijen, en zeker ook de kinderen, kunnen met deze methode dus gelijkwaardig bijdragen aan innovatieve ideeën binnen stedelijke gebiedsopgaven. Dat komt vooral doordat professionals en kinderen dezelfde (LEGO-)taal spreken.

Kruisbestuiving

Maar de methode reikt verder dan toenomen inbreng van kinderen. Het draagt ook bij aan kruisbestuiving tussen uiteenlopende partijen binnen de gemeente, zo laten de experimenten in Vlissingen en Nijmegen zien. De kans op nieuwe combinaties, open dialogen, creatieve interventies en innovatieve oplossingen wordt erdoor vergroot. Omdat professionals zich beter kunnen verplaatsen in een andere rol, wordt ook hun scope breder.

Dit vraagt wel om verandering van mentaliteit, sturing, regie en aanpak binnen de gemeentelijke organisatie. Deze moet groeien naar een open organisatiestructuur. Het is belangrijk dat er voldoende ruimte, tijd en budget aanwezig zijn om kansen en ruimte te bieden voor nieuwe

consortiums. Durven innoveren met bestuurlijke lef is hiervoor nodig. Betrek bewoners en kinderen vaker en eerder binnen planprocessen.

Samenvattend

Creëer voor kinderen een sleutelrol. Kinderen zijn goed in staat om hun leefomgeving inzichtelijk te maken waarbij LEGO Serious Play® een effectieve methode is. Kinderen zijn hierdoor in staat om hun wensen en belangen voor de leefomgeving over te brengen. Vertrouwen en de gelegenheid om actief en enthousiast mee te kunnen doen zijn daarnaast een belangrijke voorwaarden voor succes.

Betrek ook de ruimtelijk ontwerper nog eerder binnen gebiedsopgaven naar een gezonde en sociale leefomgeving. De ontwerper kan door zijn of haar regisserende

rol een verbindende schakel zijn door te manoeuvreren tussen beleidssectoren, professionals, bewoners en kinderen om de integrale samenwerking te verbeteren. Hij of zij kan inzichtelijk maken wat er speelt en de problematieken duidelijk weergeven door gebruik te maken van 3D-beelden. Zo wordt het vergroten van de leefbaarheid een opgave waar alle betrokkenen actief aan meedoen, inclusief kinderen. *

Dit artikel is gebaseerd op het onderzoek ‘Succesvol samenwerken naar een gezonde leefomgeving in de bestaande stad: verbinding van beleid naar praktijk door participatory design’. De auteur deed dit als afstudeeronderzoek voor de Master of Urban and Area Development (MUAD). Begeleid door Mevr. Prof. Dr. H. Kort en Dhr. Dr. R. van Stigt, beide docent aan de Hogeschool Utrecht.

Betrek ook de ruimtelijk ontwerper nog eerder binnen gebiedsopgaven

Organisatie en proces rond LEGO Serious Play®.